

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی
۱۸ جنوری ۲۰۲۵

آتشبس بین اسرائیل و حماس!

با وجود همه دردها و رنجها و قربانیها و ویرانیها خاموشی صدهای هولناک توپ و تانک و هواپیما و آژیر و غیره برای مردم غزه و اسرائیل، منطقه و جهان شادی بخش و روزنه کوچکی به سوی صلح و زندگی است. امیدوار باشیم که این آتشبس در ادامه به پایان این جنگ خونین و به رسمیت شناختن حق تعیین سرنوشت مردم فلسطین منجر شود!

شیخ محمد بن عبدالرحمن آل ثانی، نخست وزیر قطر که در کنفرانس خبری با خبرنگاران حاضر شده ضمن تأیید توافق میان اسرائیل و حماس گفت آتشبس از روز یکشنبه ۱۹ ژانویه ۲۰۲۵ چهار روز دیگر، آغاز خواهد شد.

بنا به گزارشها، توافق آتشبس غزه پس از آن به دست آمد که نخست وزیر قطر به طور جداگانه با مذاکره کنندگان حماس و اسرائیل در دفتر خود ملاقات کرد. منابع اسرائیلی نیز در گزارشی به «العربییه» دستیابی به توافق غزه را تأیید کردند. از طرفی «حماس» در این باره اعلام کرد که موافقت این سازمان با آتشبس و مبادله اسرا به میانجی گران مصری و قطری ابلاغ شده است.

دونالد ترامپ، رئیس جمهوری منتخب امریکا که اخیراً طی اظهاراتی تهدیدآمیز برای دستیابی به توافق آتشبس و آزادی گروگانها از غزه ضرب الاجل تعیین کرده بود، در واکنش به حصول این توافق گفت: «اکنون توافقی برای آزادی گروگانها در دست داریم. گروگانها به زودی آزاد می شوند.»

ترامپ در این باره اظهار داشت: «دولت من به تقویت صلح در خاورمیانه ادامه خواهد داد. دستاوردهای زیادی را پیش از ورود به کاخ سفید محقق کردیم. توافق غزه را گسترش می دهیم و سرآغازی برای تحولاتی عظیم خواهد شد.»

متن این توافق سه مرحله ای با میانجی گری ایالات متحده، قطر و مصر تدوین شده و نمایندگانی از هر دو دولت فعلی و بعدی امریکا در مذاکرات دوحه حضور داشتند. به موجب توافق جدید مبادله گروگانها و آتشبس غزه، میان حماس و اسرائیل که به مدت ۶ هفته ادامه خواهد یافت در ازای آزادی هر فرد گروگان، ۳۰ فلسطینی آزاد خواهند شد. حماس ظرف ۴۲ روز ۳۳ گروگان را آزاد خواهد کرد و اسرائیل در ازای آزادی هر سرباز زن اسرائیلی ۵۰ فلسطینی را آزاد خواهد کرد.

بنا بر جزئیات این توافق آتشبس، روزانه ۶۰۰ کامیون حامل کمکهای بشردوستانه به نوار غزه وارد خواهد شد و حماس ابتدا گروگانهای مؤنث و افراد جوان زیر ۱۹ سال را آزاد خواهد کرد. همچنین از روز ۲۲ ژانویه ۲۰۲۵ بازگشت ساکنان شمال غزه به مناطقشان آغاز خواهد شد.

طبق این توافق حاصله که ۲۴ ساعت پس از اعلام آن اجرائی می‌شود، اسرائیل به تدریج از محورهای نتساریم و فیلادلفی عقب‌نشینی خواهد کرد. در مجموع ۱۶۵۰ فلسطینی از سوی اسرائیل آزاد خواهند شد. در همین راستا، یک منبع العربیه گزارش داد که اسرائیل می‌خواست نماینده‌ای دائمی و نقش نظارتی برای آن در محور فیلادلفی لحاظ شود که این خواسته آن پذیرفته نشده و به بحران مربوط به این موضوع پایان داده شده است. با وجود این که مذاکرات برای دستیابی به توافق آتش‌بس در جریان بود، اسرائیل روز چهارشنبه نیز به غزه حمله کرد. به گزارش الجزیره، نیروهای اسرائیلی یک مدرسه که به پناهگاه تبدیل شده بود و همچنین چندین خانه مسکونی را هدف قرار داده‌اند. به گفته این رسانه در ۲۴ ساعت گذشته دستکم ۶۲ نفر در غزه کشته شدند.

شادی بستگان اسرائیلی‌هایی که در اسارت حماس هستند از توافق آتش‌بس. ۱۵ ژانویه- ۲۶ دی اسرائیل پس از آن که جنگ‌جویان تحت رهبری سازمان اسلامی حماس در ۷ اکتبر ۲۰۲۳ از مرزهای اسرائیل عبور کردند و طبق آمار اسرائیل ۱۲۰۰ نفر را کشتند و بیش از ۲۵۰ گروگان گرفتند، حمله خود را به غزه آغاز کرد. طبق گفته مقامات بهداشتی فلسطین، از آن زمان تاکنون نیروهای اسرائیلی بیش از ۴۶۰۰۰ فلسطینی را در غزه کشته‌اند.

اکنون بیش از ۱۵ ماه از جنگ غزه اکنون می‌گذرد. مذاکرات در مورد آزادی گروگان‌ها و آتش‌بس به مرحله نهایی رسیده است. گفته می‌شود که طرفین به توافق رسیده‌اند، اما حماس در پی تضمین‌هایی برای خروج اسرائیل از غزه است.

جنگ اسرائیل علیه غزه تاکنون بیش از ۴۶ هزار کشته و حدود ۳/۲ میلیون نفر آواره به جا گذاشته است. علاوه بر این، تقریباً سراسر منطقه غزه و همه شهرهای آن، تخریب و ویران شدند.

حدود ۱۵۰ خبرنگار و روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای هم در غزه در حملات اسرائیل، کشته شدند. پس از بیش از ۱۵ ماه جنگ خونین و نسل‌کشی، حالا مخالفان ضدجنگ و حامیان مردم فلسطین و همچنین مخالفین نتانیاها در اسرائیل، در غزه به اخباری است که از توافق آتش‌بس میان حماس و اشغال‌گران اسرائیل منتشر شده است. این توافق درحالی به وقوع پیوسته که در اواخر سال ۲۰۲۳ توافق مشابهی منجر به آزادی حدود ۱۰۰ گروگان اسرائیلی و ۲۴۰ فلسطینی شد، اما به دلیل کارشکنی‌های دولت اسرائیل و حمایت‌های بی‌قیدوشرط دولت آمریکا و وتو کردن پیشنهادات آتش‌بس در سازمان ملل، با بن‌بست مواجه شد. حال باید دید اولتیماتوم ترمپ برای اجرای توافق آتش‌بس چگونه پیش خواهد رفت.

از نیمه دوم هفته گذشته به تدریج منابع خبری اعلام کردند اسرائیل و حماس به توافقی برای آتش‌بس نزدیک شده‌اند. ماجد الانصاری، مشاور نخست‌وزیر قطر، روز دوشنبه ۱۳ ژانویه ۲۰۲۵، اعلام کرد توافق «دور از دسترس نیست» و مذاکرات به مراحل نهایی رسیده است. جزئیات دقیق توافق هنوز اعلام نشده، اما برخی خبرگزاری‌های اسرائیلی و عربی می‌گویند منابع نزدیک به مذاکرات اعلام کرده‌اند این توافق شامل یک وقفه شش‌هفته‌ای در جنگ است که در آن ۳۳ گروگان اسرائیلی آزاد خواهند شد. در عوض، حدود ۱۰۰۰ فلسطینی از زندان‌های اسرائیل آزاد خواهند شد. این توافق پس از هفته‌ها مذاکره غیرمستقیم میان اسرائیل و حماس در دوحه به دست آمده است، جایی که نمایندگان هر دو طرف در اتاق‌های جداگانه بودند و واسطه‌هایی از آمریکا، مصر و قطر به عنوان میانجی عمل می‌کردند. هدف از مذاکرات این بود که تا تاریخ ۲۰ ژانویه، روز تحلیف ترمپ، توافق نهایی یا مسیر دستیابی به آتش‌بس به امضا برسد. مقامات اسرائیلی گروگان‌هایی که قرار است آزاد شوند را به‌عنوان «موارد انسانی» توصیف کرده و اعلام کردند این گروه شامل زنان، افراد بالای ۵۰ سال، کودکان و افراد آسیب‌دیده خواهند بود. پس از امضای توافق، اولین تبادل گروگان‌ها و زندانیان بلافاصله آغاز خواهد شد. براساس خبر آسوشیتدپرس، طرفین در حال بحث درباره ترتیباتی هستند که فلسطینی‌های بی‌جا شده در جنوب غزه امکان بازگشت به خانه‌هایشان در شمال را داشته باشند. مذاکرات بیشتر، پس از ۱۶ روز از شروع توافق اولیه آغاز خواهد شد؛ در مورد عقب‌نشینی‌های اضافی نیروهای اسرائیلی از غزه. با این حال، مقام‌های اسرائیلی مدعی شده‌اند هیچ عقب‌نشینی کاملی تا آزادی تمام گروگان‌ها صورت نخواهد گرفت.

به گزارش خبرگزاری‌ها، از جمله رسانه‌های اسرائیلی، دولت نتانیاو و سازمان تروریستی و اسلام‌گرای حماس به توافق اصولی در مورد آتش‌بس در نوار غزه رسیده‌اند و تنها باید در مورد برخی جزئیات باقیمانده مذاکره صورت گیرد.

روزنامه «تایمز او اسرائیل» به نقل از دیپلمات‌های عرب گزارش می‌دهد در مذاکراتی که به میانجی‌گری قطر در دوحه، پایتخت این کشور جریان دارد تنها جزئیات مربوط به عقب‌نشینی ارتش اسرائیل از مناطق خاصی در نوار غزه باید تعیین و مشخص شود.

حماس خواستار ارائه نقشه و زمان‌بندی برای عقب‌نشینی نیروهای اسرائیلی شده است. این سازمان مایل است که این روند تحت نظارت میانجی‌گران بین‌المللی صورت گیرد و سازمان‌های بین‌المللی بر اجرای آن نظارت داشته باشند.

روزنامه «تایمز اسرائیل» به نقل از دیپلمات‌های عرب گزارش داده که توافق‌نامه‌ای روز یا پنج‌شنبه (۱۵ یا ۱۶ ژانویه) در قالب بیانیه مشترک از سوی ایالات متحده، قطر و مصر اعلام خواهد شد که بر اساس آن بتوان جنگ ۱۵ ماهه را

در غزه متوقف کرد. این سه کشور میانجی‌گری بین اسرائیل و حماس را بر عهده دارند، زیرا دو طرف درگیری به‌طور مستقیم با یکدیگر مذاکره نمی‌کنند.

موافقان و مخالفان توافق آتش‌بس در شهر تل‌آویو دست به تظاهرات زدند. هزاران شهروند اسرائیلی که موافق آتش‌بس هستند در شامگاه سه‌شنبه ۱۴ ژانویه- ۲۵ دی) به خیابان‌ها آمدند و ابراز امیدواری کردند که حماس با پیش‌نویس توافقی که شامل آزادی گروگان‌های اسرائیلی در ازای آزادی زندانیان فلسطینی از زندان‌های اسرائیل می‌شود، موافقت کند.

بنا به گزارش‌ها بنیامین نتانیاو، نخست‌وزیر اسرائیل با تیم مذاکره‌کننده و اعضای دستگاه امنیتی خود مشورت کرده است. دفتر نتانیاو اعلام کرد که مذاکرات در دوحه برای حل جزئیات باقی‌مانده تا دیروقت شب ادامه خواهد داشت و خانواده‌های گروگان‌ها به‌زودی از آخرین وضعیت بستگان خود آگاهی خواهند یافت. توافق آتش‌بس باید توسط کابینه امنیتی و کل دولت اسرائیل تأیید شود.

به گفته یک مقام اسرائیلی هدف این است که «تمام ۹۸ گروگان» آزاد شوند، گرچه هنوز مشخص نیست چند نفر از آن‌ها زنده هستند. در میان گروگان‌ها افرادی با تابعیت دوگانه، از جمله شهروندان آلمانی نیز وجود دارند.

به گفته مقامات اسرائیلی آتش‌بس پیشنهادی در ابتدا محدود به مدت ۴۲ روز است. اما منابع مطلع می‌گویند که آزادی گروگان‌ها احتمالاً طی چند هفته انجام خواهد شد. در مرحله اول، ۳۳ نفر آزاد خواهند شد. این افراد شامل زنان، کودکان، افراد بالای ۵۰ سال و مجروحان و بیماران هستند. گفته می‌شود که اکثر این گروگان‌ها زنده هستند.

به گفته مقام‌های دولت اسرائیلی هر دو طرف در مورد جزئیات توافق کرده‌اند. به گفته یک مقام فلسطینی در دوحه قرار است که حماس در روز اول چند گروگان (احتمالاً سه نفر) را آزاد کند.

سپس ارتش اسرائیل عقب‌نشینی نیروهای خود از مناطق مسکونی غزه را آغاز خواهد کرد. هفت روز بعد، حماس چهار گروگان دیگر را آزاد خواهد کرد. اسرائیل همچنین به آوارگان فلسطینی در جنوب غزه اجازه خواهد داد که به شمال اما فقط به‌صورت پیاده از طریق جاده ساحلی بازگردند.

به گفته رسانه‌های غربی دولت اسرائیل، همچنین موافقت کرده که حدود ۱۰۰۰ زندانی فلسطینی را آزاد کند که حدود ۱۹۰ نفر از آن‌ها محکوم به ۱۵ سال حبس یا بیشتر هستند.

به گفته یک مقام اسرائیلی اما پس از شروع آتش‌بس سربازان این کشور در یک منطقه حایل در حاشیه غزه و در مناطق دیگر باقی خواهند ماند تا امنیت مناطق مرزی اسرائیل را تأمین کنند.

مرحله دوم مذاکرات پس از گذشت ۱۶ روز از اجرای توافق آغاز خواهد شد. در این مرحله باقی گروگان‌ها آزاد خواهند شد و نیروهای اسرائیلی عقب‌نشینی خواهند کرد، پیش از آن‌که در مرحله سوم و نهائی توافق برای آتش‌بس و توقف نبردها به‌طور کامل پایان یابد. یک مقام دولتی اسرائیل تأکید کرد که اسرائیل «تا زمانی که تمام گروگان‌ها به خانه‌هایشان بازنگشته‌اند، غزه را ترک نخواهد کرد.»

یکی از ویژگی‌های توافق اخیر، خروج تدریجی نیروهای اسرائیلی از مناطق غزه است. این اقدام به‌تدریج انجام خواهد شد، اما اسرائیل اعلام کرده نیروهایش در نزدیکی مرز غزه (به‌بهانه حفاظت از شهرک‌های اسرائیلی اطراف غزه) باقی خواهند ماند. همچنین ترتیبات امنیتی برای محور صلاح‌الدین (فیلالدلی) در جنوب غزه وجود خواهد داشت. اسرائیل از بخش‌هایی از این منطقه (کریدور استراتژیک صلاح‌الدین در جنوب غزه) در روزهای ابتدائی توافق خارج خواهد شد. ساکنان شمال غزه که مسلح نیستند، می‌توانند به مناطق خود بازگردند، با مکانیسمی برای جلوگیری از انتقال سلاح به این مناطق. همچنین نیروهای اسرائیلی از معبر نتساریم در وسط غزه خارج خواهند شد.

مرحله سوم: آزادی اسرای فلسطینی و افزایش کمک‌های انسانی

در مرحله سوم، اسرای فلسطینی که توسط اسرائیل با اتهاماتی چون تعلق به گروه‌های مقاومتی و... به اسارت گرفته شده‌اند، آزاد خواهند شد. تعداد این افراد به تعداد بازداشت‌شدگان زنده بستگی دارد که هنوز مشخص نیست. به کسانی که آزاد می‌شوند، اجازه داده نخواهد شد به کرانه باختری بروند. گفته شده اسرائیل تصمیم دارد برای مجاهدین حماس که در حمله ۷ اکتبر ۲۰۲۳ شرکت داشتند، هیچ‌گونه آزادی در نظر نگیرد.

از طرف دیگر، افزایش کمک‌های انسانی به غزه نیز جزء این توافق است. دولت اسرائیل، محدود کردن کمک‌های بشردوستانه را به‌عنوان بخشی از استراتژی جنگی از آغازین روزهای حمله به غزه دنبال کرده بود و با سیاست‌های گرسنگی دادن مصنوعی در تلاش بود مقاومت غزه را وادار به تسلیم کند. حال، باز شدن راه‌ها برای ارسال کمک‌های بشردوستانه به غزه و رسیدگی به وضع وخیم انسانی در این باریکه، به‌عنوان یکی از شرایط توافق پذیرفته شده است.

بسیاری از نهادهای بین‌المللی از جمله سازمان ملل هشدار داده‌اند بحران انسانی در غزه به شدت افزایش یافته و ساکنان این منطقه با مشکلات بسیاری روبه‌رو هستند. پافشاری مقاومت بر افزایش کمک‌های انسانی به عنوان یکی از شروط توافق از این جهت هوشمندانه است که یکی از اهداف اسرائیل در عملیات نسل‌کشی در غزه، خالی از سکنه کردن غزه و وادار کردن مردم غزه به کوچ اجباری بوده است. افزایش کمک‌های بشردوستانه می‌تواند قدری از وخامت اوضاع انسانی در غزه را کم کند و به جمعیت بی‌جا شده در غزه رسیدگی کند.

اداره غزه پس از جنگ

یکی از پیچیده‌ترین مسائل، مذاکرات مربوط به مدیریت غزه پس از پایان جنگ است. اسرائیل اعلام کرده کنترل امنیتی بر این منطقه را حتی پس از پایان جنگ حفظ خواهد کرد. این مسئله باعث شده جامعه بین‌المللی به دنبال راه‌حلهایی برای اداره غزه توسط فلسطینی‌ها باشد، اما تلاش‌ها برای یافتن جایگزین‌هایی از جمله افراد جامعه مدنی یا رهبران قبایل تاکنون موفقیت‌آمیز نبوده است. اسرائیل مخالف مشارکت حماس در اداره غزه است و همچنین با مشارکت تشکیلات خودگردان فلسطین نیز مخالف است. در همین راستا، منابع خبری امریکائی و عربی می‌گویند برخی از مقامات اسرائیل، امارات و ایالات متحده برای تشکیل یک اداره موقت در غزه به توافق رسیده‌اند تا این اداره مسئولیت اداره غزه را تا زمانی که تشکیلات خودگردان اصلاحات داخلی انجام دهد، بر عهده بگیرد.

محور فیلادلفی و تضمین آتش‌بس پایدار

یکی از موارد اختلاف، کریدور فیلادلفی در مرز غزه و مصر است که اسرائیل می‌خواهد این کریدور که یکی از راه‌های رسیدن سلاح به مقاومت حماس در غزه است را در کنترل داشته باشد، اما مصر که میانجی اصلی است، با این موضوع مخالف است.

اسرائیل همچنین خواستار بازرسی از افرادی است که به شمال غزه باز می‌گردند، که این امر مستلزم حضور نظامی اسرائیل در برخی مناطق است. همچنین حماس خواستار لغو محاصره غزه است، اما اسرائیل این امر را به دلیل امکان بازسازی توان نظامی حماس نمی‌پذیرد. این موارد به گزارش منابع ذکر شده از عمده‌ترین موانع فعلی آتش‌بس میان اسرائیل و حماس است.

پیشینه مذاکرات آتش‌بس غزه

دولت اسرائیل، اهدافی برای حمله بی‌امان خود به نوار غزه اعلام کرد که دولت راست‌گرای نتانیاهو دسترسی به آن را آسان می‌پنداشت. این اهداف عبارت بودند از کشتن محمد ضیف و یحیی سنوار، نابودی حماس و تصرف غزه و آزادی گروگان‌ها (بدون مذاکره). با این حال، دولت اسرائیل تحت فشار شهرک‌نشینان که آزادی اسرا را مطالبه می‌کردند و طولانی‌شدن جنگ تن به مذاکره داد.

آتش‌بس نوامبر ۲۰۲۳؛ تلاش ناکام

در اواخر سال ۲۰۲۳، در میان شدت گرفتن درگیری‌ها، قطر موفق شد یک آتش‌بس موقت میان دو طرف برقرار کند. این آتش‌بس که از ۲۴ تا ۳۰ نوامبر برقرار بود، شرایط زیر را شامل می‌شد. آزادی گروگان‌ها: حماس متعهد شد ۵۰ اسیر اسرائیلی را آزاد کند. مبادله زندانیان: اسرائیل نیز به آزادی ۱۵۰ زندانی فلسطینی رضایت داد. دسترسی بشردوستانه: این توافق اجازه ورود کمک‌های بشردوستانه به غزه را فراهم کرد، امری که برای جمعیت آسیب‌دیده این منطقه حیاتی بود.

اگرچه این آتش‌بس برای چهار روز برنامه‌ریزی شده بود، اما دوبار تمدید شد که نشان از دیپلماسی فشرده پشت صحنه داشت. با این وجود، گزارش‌هایی از نقض آتش‌بس توسط هر دو طرف، تنها دقایقی پس از آغاز آن منتشر شد که نشان‌دهنده شکنندگی این توافق‌ها در فضائی مملو از بی‌اعتمادی است. برای ساکنان غزه، این آتش‌بس تنها فرصتی کوتاه برای نفس کشیدن بود. کمک‌های بشردوستانه‌ای که وارد شد، برای پاسخ به نیازهای گسترده جمعیت کافی نبود و هزاران نفر همچنان آواره و زیرساخت‌های حیاتی ویران بودند.

شکست آتش‌بس در دسامبر ۲۰۲۳

در دسامبر ۲۰۲۳، اسرائیل پیشنهاد آتش‌بسی یک‌هفته‌ای را ارائه کرد که آزادی ۴۰ گروگان دیگر را شامل می‌شد، اما این پیشنهاد از سوی حماس رد شد. حماس تأکید کرد که هرگونه مذاکره در مورد گروگان‌ها باید با توقف بدون قید و شرط حملات همراه باشد. شکست این مذاکرات، اختلاف عمیق میان اولویت‌های دو طرف را آشکار کرد. برای حماس، آتش‌بس نه تنها یک توقف موقت، بلکه پیش‌شرطی برای رسیدگی به بحران انسانی غزه بود. از سوی دیگر، اسرائیل، آزادی گروگان‌ها را پیش‌شرط اصلی هرگونه توافق می‌دانست. این بن‌بست منجر به تشدید درگیری‌ها و بدتر شدن شرایط انسانی شد.

تلاش‌های بلینکن در نیمه دوم سال ۲۰۲۴ میلادی

در ماه آگوست -مرداد و شهریور شمسی- در روز ۳۱۹ جنگ غزه، آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه امریکا اعلام کرد نخست‌وزیر اسرائیل، بنیامین نتانیاھو با پیشنهاد تبادل موافقت کرده و حماس را به پذیرش این پیشنهاد دعوت می‌کند. دولت اسرائیل که چندی قبل از این تاریخ توانسته بود اسماعیل هنیه را در خاک تهران به قتل برساند، این احتمال را می‌داد که حماس تحت‌تاثیر این ضربه مجبور به پذیرش شرایط اسرائیل شود. با این حال، اسامه حمدان، یکی از رهبران حماس، اعلام کرد صحبت از پیشنهاد جدید نشان‌دهنده ناکامی واشنگتن در مجبور کردن نتانیاھو به پذیرش پیشنهاد جو بایدن، رئیس‌جمهور امریکا است و تاکید کرد حماس خواسته‌های خود را که شامل توقف جنگ، خروج از غزه و رفع محاصره است، تغییر نخواهد داد. حماس تحت رهبری وقت خود (یحییٰ سنوار که او هم توسط سربازان اسرائیلی کشته شد) اعلام کرد که در جلسات توافق با میانجی‌گری قطر، مصر و ایالات متحده در آن زمان مشارکت نخواهد کرد؛ چراکه بسیاری از شروط حماس از جمله خروج نیروهای اسرائیلی از محور نتساریم و فیلادلفی، تضمین شده نیست.

امیدهای تازه در سال ۲۰۲۵

با انتخاب ترمپ به ریاست‌جمهوری امریکا و تحت‌تاثیر اولتیماتوم او به دولت تل‌آویو، افزایش هزینه جنگ برای امریکا و اسرائیل و بحران‌های پیش روی رئیس جدید کاخ سفید، به‌نظر می‌رسد این‌بار دولت اسرائیل بخش مهمی از شروط حماس برای آتش‌بس را پذیرفته و در این مذاکرات غیرمستقیم پیشرفت‌هایی رخ داده است. این رویکرد تدریجی که بر پایه درس‌های شکست‌های گذشته طراحی شده، هدفش ایجاد اعتماد میان دو طرف است. با این حال، همچنان چالش‌هایی از جمله اختلاف بر سر جدول زمانی اجرا و دسترسی بدون محدودیت کمک‌های بشردوستانه وجود دارد.

چرا توافق آتش‌بس ۱۵ ماه طول کشیده است؟

موانع پیش‌روی توافق حماس و اسرائیل ریشه در بی‌اعتمادی تاریخی، اولویت‌های متضاد و پیچیدگی‌های ژئوپلیتیکی دارد. حماس خواهان آتش‌بس دائمی، توقف خصومت‌ها، خروج نیروهای اسرائیلی از غزه و تضمین عدم بازگشت اسرائیل است. با توجه به تاریخچه آتش‌بس‌های موقتی که اغلب با از سرگیری درگیری‌ها همراه بوده‌اند، حماس نسبت به تعهد اسرائیل به صلح شکاک بوده است.

نسل‌کشی اسرائیل در غزه بحران انسانی فاجعه‌باری را رقم زده است. حماس از ابتدای شروع مذاکرات در سال ۲۰۲۳ تأکید داشته است که آزادی گروگان‌ها باید با توافق جامع برای پایان خشونت و خروج اسرائیل از غزه همراه باشد. این در حالی است که اسرائیل نابودی حماس و حفظ کنترل امنیتی بر مناطق استراتژیک مانند کریدورهای فیلادلفی و نتساریم را جزو اهداف اعلامی خود قرار داده است؛ اهدافی که جزو خطوط قرمز حماس بوده و اکنون به‌نظر می‌رسد به نحوی در حال تثبیت است.

یکی از مسائل بحرانی، بازگشت بیش از یک میلیون آواره فلسطینی به شمال غزه است که اسرائیل خواهان بازرسی امنیتی آن‌هاست. همچنین، حماس با خروج تدریجی اسرائیل در ازای ورود کمک‌های انسانی موافقت کرده، اما لغو محاصره همچنان محل اختلاف است. محاصره غزه از سال ۲۰۰۷ جریان کالاهای و خدمات اساسی را مختل کرده و بازسازی غزه مستلزم رفع کامل این محاصره است؛ در حالی که اسرائیل نگران بازسازی توان نظامی حماس است.

استفاده از سلاح‌های کشتار جمعی، نابودی زیرساخت‌ها و محاصره شمال غزه و منع ورود کمک‌های بشردوستانه به نوار غزه و گرسنگی دادن مهندسی‌شده به مردم غزه، همه و همه یک هدف داشت؛ دولت اسرائیل در تلاش بود با غیرقابل زیست کردن غزه، به منظور کوچ اجباری جمعیت فلسطینی ساکن در آن به دولت‌های مجاور، غزه را به زمین سوخته‌ای تبدیل کند که مهیای شهرک‌سازی‌های توسعه‌طلبانه و همچنین پیگیری طرح کریدور ARAB-MED شود. غسان ابوسته، پزشک فلسطینی ساکن غزه در بیمارستان شفا، در مصاحبه‌ای در ماه‌های اولیه نسل‌کشی در غزه گفته که تمام شواهد انسانی نشان‌دهنده آن است که مهم‌ترین هدف اسرائیل در این حملات، ایجاد وضعیت اضطراری انسانی در غزه است. شواهدی نیز وجود دارد که اسرائیل و ایالات متحده به دنبال تطمیع مصر برای پذیرفتن ۲ میلیون غزای در شبه‌جزیره سینا بوده‌اند تا بتوانند ۲ میلیون مردم غزه را به مصر کوچ بدهند و غزه را کاملاً اشغال کنند؛ تیرهایی که یکی پس از دیگری به سنگ خورده‌اند.

با این حال، پس از گذشت ۱۵ ماه از حمله بی‌امان دولت اسرائیل به غزه، این باریکه توانسته است در برابر سیاست‌هایی که مرگ اجباری را بر آن تحمیل می‌کند، زنده بماند و شروط خود را بر میز مذاکره تثبیت کند. نهنها اهداف اعلامی نتانیا هو، بلکه تلاش‌ها برای کوچ اجباری، اشغال غزه و تبدیل آن به زمین سوخته نیز، با وجود همه ضربات وارده، محقق نشده‌اند.

ادامه حملات اسرائیل

با وجود تلاش‌ها برای دستیابی به آتش‌بس، ارتش اسرائیل، سازمان اطلاعات داخلی شین‌بت و نیروی هوایی این کشور در ۲۴ ساعت اخیر حدود ۵۰ هدف در سراسر غزه را هدف حمله قرار دادند. شین‌بت و ارتش روز چهارشنبه در بیانیه‌ای مشترک این خبر را اعلام کردند. پزشکان می‌گویند حملات اسرائیل دست‌کم ۱۳ فلسطینی را در سراسر نوار غزه به قتل رساند؛ از جمله هفت نفر در یک مدرسه که محل اسکان آوارگان در شهر غزه بود، و شش نفر دیگر در حملات هوایی جداگانه به خانه‌هایی در دیرالبلح، اردوگاه البریج و رفح.

نشریه پزشکی لنست: شمار تلفات جنگ غزه بسیار بالاتر از ۴۶ هزار نفر

نتایج یک مطالعه توسط محققان یک دانشگاه برجسته تحقیقات علوم بهداشتی در بریتانیا نشان می‌دهد که تعداد افراد کشته‌شده در غزه توسط اسرائیل به‌طور قابل‌توجهی بیشتر از آمارهای گزارش‌شده توسط مقامات این منطقه تحت‌محاصره است.

بر اساس نتایج تحقیقات دانشکده بهداشت و پزشکی گرمسیری لندن که توسط مجله تخصصی پزشکی «لنست» به چاپ رسیده است، در فاصله بین ۷ اکتبر ۲۰۲۳ تا ۳۰ ژوئن ۲۰۲۴، حدود ۶۴۲۶۰ مورد «مرگ ناشی از صدمه و جراحت» در غزه رخ داده است. وزارت بهداشت فلسطین در غزه این رقم را در این بازه زمانی ۳۷۸۷۷ نفر اعلام کرده است.

این بدان معناست که وزارت بهداشت فلسطین در این باریکه محاصره‌شده، تعداد تلفات ناشی از خشونت در این منطقه را تقریباً ۴۱ درصد کمتر گزارش داده است.

بنابر نتایج این تحقیقات، تعداد کل تلفات ناشی از حملات زمینی و هوایی اسرائیل احتمالاً بیشتر از این خواهد بود، زیرا تحلیل‌ها شامل مرگ و میر ناشی از اختلال در خدمات بهداشتی، کمبود غذا، آب پاک و بهداشت و شیوع بیماری‌ها نمی‌شود.

بر اساس بیانیه وزارت بهداشت در روز پنجشنبه، آمار فلسطینیان کشته‌شده در حملات اسرائیل به نوار غزه از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ تاکنون به بیش از ۴۶۰۰۰ نفر رسیده و تعداد مجروحان نیز به حدود ۱۰۹ هزار و ۴۰۰ تن افزایش یافته است. در این بیانیه آمده است که هنوز اجساد بسیاری زیر آوار و کنار جاده‌ها وجود دارد و به دلیل حملات ارتش اسرائیل تیم‌های پزشکی و مسئولان دفاع مدنی نمی‌توانند اجساد را بیرون بیاورند.

بنا بر تحقیقات این مرکز بریتانیایی، حدود ۳ درصد از جمعیت این منطقه به دلیل خشونت جان خود را از دست داده‌اند که ۵۹ درصد از آنان را زنان، کودکان و سالمندان تشکیل می‌دهند.

مغایرت نتایج این یافته‌ها با ارقام وزارت بهداشت فلسطین نشان‌دهنده تخریب زیرساخت‌های بهداشتی غزه و در نتیجه ناتوانی مسئولان در شمارش دقیق افراد کشته‌شده در بحبوحه بمباران مداوم اسرائیل به این منطقه است.

محققان داده‌های منابع متعدد، از جمله سوابق سردخانه‌های بیمارستان‌ها، یک نظرسنجی آنلاین و آگهی‌های درگذشت در رسانه‌های اجتماعی را تجزیه و تحلیل کردند و به این نتایج دست یافتند.

آن‌ها با استفاده از یک روش آماری معروف به نام «گیر و بازگیر» به این ارقام تقریبی و تخمینی رسیدند؛ از این راه زمانی استفاده می‌شود که همه داده‌های مربوطه برای یک موضوع ثبت نشده باشد.

زینا جمال‌الدین، نویسنده اصلی این تحقیقات، گفت که این نتایج «نیاز فوری به مداخلات برای محافظت از غیرنظامیان و جلوگیری از تلفات بیشتر را نشان می‌دهد».

ماه گذشته، دیدبان حقوق بشر (HRW) گزارش داد که اسرائیل عمداً فلسطینی‌های غزه را از دسترسی به آب آشامیدنی سالم محروم کرده است که این امر به گسترش بیماری دامن زده و احتمالاً هزاران نفر را به کام مرگ کشانده است.

دیدبان حقوق بشر هشدار داد که مقیاس ویرانی ناشی از کمبود آب به دلیل نابودی سیستم مراقبت‌های بهداشتی غزه، از جمله ردیابی بیماری‌ها، ممکن است هرگز به‌طور کامل درک نشود.

این در حالی است که گزارش‌ها از بحران گرسنگی و ممانعت اسرائیل جهت ورود کمک‌های بشردوستانه به این منطقه که حدود ۱۵ ماه است که تحت محاصره کامل قرار دارد، نیز حکایت دارند. حملات گسترده و بی‌وقفه اسرائیل مانع از رسیدن کمک‌های بشردوستانه به فلسطینی‌ها شده و این امر منجر به فروپاشی کامل جامعه غزه شده است. سازمان ملل در گزارشی نسبت به قحطی قریب‌الوقوع در این منطقه هشدار داده و اعلام کرده حتی ممکن است این باریکه محاصره‌شده وارد قحطی شده باشد.

دیدبان حقوق بشر و عفو بین‌الملل اسرائیل را به نسل‌کشی علیه فلسطینیان در غزه متهم کرده‌اند.

نشریه تخصصی لنتس در ابتدای ماه جولای سال گذشته هشدار داد شمار تلفات جنگ در غزه می‌تواند به ۱۸۶ هزار نفر برسد. این مجله پزشکی با در نظر گرفتن تعداد کشته‌شده‌های فعلی و مرگ‌های غیرمستقیم مورد انتظار در آینده ارزیابی کرد که شمار تلفات فلسطینیان ده‌ها برابر خواهد شد.

لنتس در گزارش خود گفت: حتی اگر درگیری فوراً پایان یابد، در ماه‌ها و سال‌های آینده بسیاری از مرگ‌های غیرمستقیم به دلایلی مانند بیماری‌های باروری، مسری و حتی غیرواگیر ادامه خواهند یافت.

این نشریه افزود: انتظار می‌رود با توجه به شدت این درگیری، تعداد کل کشته‌ها زیادتیر باشد. زیرساخت‌های بهداشتی ویران شده است و کمبود شدید غذا، آب و سرپناه وجود دارد. از سوی دیگر جمعیت غیرنظامی قادر به فرار به مکان‌های امن نیستند.

ویرانی‌های عظیمی که متجاوزان و اشغال‌گران در غزه به جای گذاشتند

اما بحث بازسازی نوار غزه یکی از موضوعات مهم و محوری در توافق آتش‌بس است و ارزیابی‌های سازمان ملل نشان می‌دهد بازسازی نوار غزه بعد از جنگ، نیاز به میلیاردها دلار دارد. سازمان ملل در ماه اکتبر گذشته، اعلام کرده بود که آواربرداری ۴۲ میلیون تن آوار به جا مانده از بمباران‌های اسرائیل علیه غزه ممکن است سال‌ها طول بکشد و دست کم یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار هزینه دارد. برآورد سازمان ملل در آوریل ۲۰۲۴ نشان داد که برداشتن آوارها ۱۴ سال طول می‌کشد. گزارش‌ها نشان می‌دهد که برخی از اردوگاه‌های آوارگان توسط مصالح ویران شده، ساخته شده‌اند. وزارت بهداشت فلسطین در ماه مه تخمین زد که حدود ۱۰ هزار نفر در غزه مفقود شده‌اند و پیکر آن‌ها زیر آوار مانده که البته به‌منظر می‌رسد تعداد واقعی مفقود شدگان بسیار بیش‌تر باشد؛ زیرا دولت و وزارت بهداشت غزه تجهیزات کافی برای شمارش آمار دقیق ندارند. گزارش‌هایی هم منتشر شده که نشان می‌دهد بقایای پیکرهای این مفقودشدگان در میان ویرانه‌ها پیدا شده که تعداد آن‌ها بسیار زیاد است.

تعداد خانه‌های ویران شده در غزه

گزارش سازمان ملل که سال گذشته منتشر شد، نشان می‌دهد که بازسازی خانه‌های ویران شده در نوار غزه حداقل تا سال ۲۰۴۰ طول می‌کشد و ممکن است چند دهه زمان ببرد. بر اساس داده‌های ماهواره‌ای سازمان ملل در ماه دسامبر ۲۰۲۴، دو سوم ساختمان‌های غزه یعنی بیش از ۱۷۰ هزار ساختمان ویران و با خاک یکسان شده‌اند. این معادل حدود ۶۹ درصد از کل ساختمان‌های نوار غزه است.

بر اساس برآوردهای سازمان ملل متحد این آمار یعنی ۱۷۰ هزار ساختمان ویران شده شامل ۲۴۵۱۲۳ واحد مسکونی است. دفتر هماهنگی امور بشردوستانه سازمان ملل متحد اعلام کرد که در حال حاضر بیش از یک میلیون و هشتصد هزار نفر در غزه نیاز به سرپناه دارند.

گزارش سازمان ملل و بانک جهانی نشان می‌دهد که خسارات وارده به زیرساخت‌های غزه تا پایان ژانویه ۲۰۲۴ یعنی یک سال قبل، حدود ۱۸ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار برآورد شده بود که ساختمان‌های مسکونی، اماکن تجاری، صنعتی و زیرساخت‌های اساسی مانند بهداشت، آموزش و انرژی را تحت تأثیر قرار داد. در گزارش به روز شده سازمان ملل آمده که منابع آب غزه اکنون کمتر از یک چهارم منابع آب قبل از جنگ است و حداقل ۶۸ درصد از شبکه جاده‌ها نیز به شکل جدی آسیب دیده است.

البته باید توجه داشته باشیم که نهادهای جهانی و سازمان ملل هنوز گزارش نهایی درباره ویرانی‌های غزه را منتشر نکرده‌اند و آماري که تاکنون ارائه شده مربوط به ماه‌ها قبل است.

ویرانی زیرساخت‌های غذایی در غزه

تصاویر ماهواره‌ای تجزیه و تحلیل شده توسط سازمان ملل نشان می‌دهد که بیش از نیمی از زمین‌های کشاورزی غزه که برای تغذیه جمعیت گرسنه در این منطقه جنگ زده حیاتی است بر اثر حملات اسرائیل تخریب شده و بخش زیادی از باغ‌ها محصولات زراعی و سبزیجات در نوار غزه محاصره شده کاملاً از بین رفته است.

سازمان خواربار و کشاورزی سازمان ملل متحد، سال گذشته اعلام کرد که از زمان آغاز درگیری‌ها بیش از ۹۵ درصد کل دام‌های غزه در نتیجه جنگ تلف شده‌اند.

طبق آمار مراکز فلسطینی، در جریان جنگ ویرانگر ارتس اسرائیل علیه نوار غزه بیش از ۲۰۰ مرکز دولتی، ۱۳۶ مدرسه و دانشگاه، ۸۲۳ مسجد و سه کلیسا کاملاً ویران شده است. سازمان عفو بین‌الملل هم در مه ۲۰۲۴ گزارش داد که بیش از ۹۰ درصد ساختمان‌های نوار غزه از جمله بیش از ۳۵۰۰ ساختمان در مرزهای شرقی این باریکه ویران شده‌اند.

دیوان کیفری بین‌المللی حکم بازداشت بنیامین نتانیاهاو، نخست‌وزیر و یوآو گالانت، وزیر دفاع پیشین اسرائیل را صادر کرد

دیوان کیفری بین‌المللی لاهه روز پنجشنبه ۲۱ نوامبر ۲۰۲۴ - اول آذر ۱۴۰۳، حکم جلب برای بنیامین نتانیاهاو، نخست‌وزیر اسرائیل و نیز یوآو گالانت، وزیر دفاع پیشین این کشور را صادر کرد.

دادگاه لاهه در همین حال حکم جلب برای محمد دیاب ابراهیم المصری (معروف به محمد ضیف)، فرمانده نظامی گروه تروریستی حماس را نیز صادر کرده است.

بر اساس این حکم، ظن «جنایات جنگی» و نیز «جنایت علیه بشریت» به نتانیاهاو، گالانت و محمد ضیف نسبت داده شده است.

حکم بازداشت برای این سه فرد در حالی صادر شده است که پیش‌تر در ماه مه سال جاری کریم خان، دادستان ارشد دیوان کیفری بین‌المللی درخواست مربوطه در این پرونده را نزد دادگاه لاهه ارائه کرده بود.

در همین حال دیوان کیفری بین‌المللی تردیدها و اعتراضات درباره حیطه مسئولیت قضائی این دادگاه توسط اسرائیل را رد کرد.

در بیانیه دادگاه لاهه در این زمینه آمده است: «به رسمیت شناختن حیطه مسئولیت این دادگاه توسط اسرائیل، ضروری نیست. دیوان بین‌المللی کیفری می‌تواند صلاحیت خود را بر اساس حوزه مسئولیت خود در ارتباط با مناطق فلسطینی، مشخص کند.»

رد کردن حکم دادگاه از سوی آمریکا

ساعاتی پس از اعلام حکم دادگاه لاهه، کاخ سفید اعلام کرد که ایالات متحده آمریکا تصمیم دادگاه کیفری بین‌المللی در زمینه صدور حکم بازداشت برای بنیامین نتانیاهاو، نخست‌وزیر اسرائیل و یوآو گالانت، وزیر دفاع پیشین این کشور را «اساساً» رد می‌کند.

سخن‌گوی شورای امنیت ملی ایالات متحده در این مورد گفت: «ما عمیقاً از عجله دادستان برای صدور حکم بازداشت و نیز اشتباهات ناشی از روند نگران‌کننده‌ای که منجر به این تصمیم شده است، نگران هستیم. ایالات متحده به صراحت گفته است که دیوان کیفری بین‌المللی صلاحیت رسیدگی به این موضوع را ندارد.»

در بیانیه کاخ سفید هیچ اشاره‌ای به حکم بازداشت محمد دیاب ابراهیم المصری، فرمانده نظامی سازمان حماس نشده است.

در همین حال مایک والتز، مشاور امنیت ملی در دولت آینده دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور منتخب ایالات متحده ضمن دفاع از اسرائیل وعده داد که امریکا در ماه ژانویه «پاسخی قوی به تعصبات یهودستیزانه» دیوان بین‌المللی کیفری و سازمان ملل متحد، خواهد داد.

والتز در شبکه اکس(تونیتز سابق) نوشت: «دیوان کیفری بین‌المللی هیچ اعتباری ندارد و این اتهامات توسط دولت ایالات متحده رد شده است.»

ایالات متحده و اسرائیل عضو دیوان بین‌المللی کیفری نیستند و هر دو صلاحیت آن را رد کرده‌اند.

محمد دیاب ابراهیم المصری از روز ۷ اکتبر ۲۰۲۳ به اتهام «جنایات جنگی» و «جنایت علیه بشریت» تحت تعقیب است. بر اساس گزارش‌ها، احتمال می‌رود که او بر اثر بمباران‌های ارتش اسرائیل در نوار غزه، کشته شده باشد. با این حال، گروه تروریستی حماس مرگ او را تاکنون تأیید نکرده است.

پیش‌تر دادستان ارشد دیوان کیفری بین‌المللی درخواست صدور حکم بازداشت یحیی سنوار، رهبر شبه‌نظامیان اسلام‌گرای حماس در نوار غزه و نیز اسماعیل هنیه، رئیس سیاسی این گروه تروریستی را نیز صادر کرده بود. اسماعیل هنیه در جریان سفرش به ایران برای حضور در مراسم تحلیف مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری ایران در اقامتگاهش در شمال تهران، کشته شد. یحیی سنوار نیز در یک درگیری نظامی با ارتش اسرائیل در غزه کشته شد. با وجود آن که مقامات اسرائیل از کشته شدن محمد ضیف خبر داده‌اند، قضات دیوان لاهه مرگ او را تاکنون تأیید نکرده‌اند.

شکست‌های مکرر آتش‌بس‌ها ناشی از واقعیت‌های ساختاری و سیاسی استعماری موجود در اراضی اشغالی است که موفقیت این مذاکرات را تضعیف می‌کند. عدم تقارن قدرت میان اسرائیل و حماس، چرخه بی‌تعهدی‌های اسرائیل را تکمیل می‌کند و آتش‌بس‌ها را شکننده می‌سازد. همچنین، این توافق‌ها اغلب به مسائل ریشه‌ای نمی‌پردازند. خواسته‌های فلسطینیان مانند رفع محاصره غزه، توقف شهرک‌سازی‌ها در کرانه باختری و رسیدگی به بی‌عدالتی‌های ساختاری همچنان نادیده گرفته شده است. بدون حل این مشکلات، هرگونه توقف خشونت صرفاً موقتی خواهد بود.

نقش جامعه بین‌المللی نیز در این میان مهم است. اگرچه کشورهایی مانند قطر و مصر در میانجی‌گری موثر بوده‌اند، اما نبود یک رویکرد یکپارچه جهانی و عدم پاسخ‌گویی جدی به نقض‌های حقوق بین‌الملل، چشم‌انداز صلح پایدار و عدالت انتقالی برای فلسطینیان و به ویژه غزه را تضعیف کرده است.

حمایت بیش‌تر اسرائیلی‌ها از توافق تبادل اسرا

نتایج یک نظرسنجی انجام شده در اسرائیل نشان می‌دهد که ۵/۵۷ درصد اسرائیلی‌ها از یک توافق جامع برای آزادی همه اسرا در ازای پایان جنگ حمایت می‌کنند.

به گزارش الجزیره، این نظرسنجی که «داده‌های صدای اسرائیل» نام دارد به صورت ماهیانه توسط «مرکز فیطربی» وابسته به «مرکز مطالعات دموکراسی اسرائیل» انجام شده که بر روی بررسی افکار عمومی اسرائیل تمرکز دارد. جمال زحلقه نماینده سابق عرب در پارلمان اسرائیل هم در اظهاراتی تأکید کرد که نهادهای امنیتی و اکثریت اسرائیلی‌ها با تبادل اسرا و آتش‌بس در غزه موافق هستند.

به گزارش الجزیره، زحافه درباره این توافق احتمالی افزود: این توافق وارد مرحله بی‌بازگشت شده و انتظار می‌رود هر لحظه دستیابی به آن اعلام شود. نهادهای امنیتی دولت اسرائیل مشتاق این توافق هستند و اکثریت قاطع اسرائیلی‌ها از آن حمایت می‌کنند.

وی گفت: تنها مسئله‌ای که تغییر کرده پذیرش این توافق توسط بنیامین نتانیاهو برای جلب رضایت دونالد ترامپ است. این توافق تأثیری بر کابینه نتانیاهو نخواهد داشت و بزلال اسموتریچ (وزیر دارائی دولت اسرائیل) و ایتمار بن گویر (وزیر امنیت داخلی دولت اسرائیل) مانع آن نخواهند شد.

نتیجه‌گیری

با گذشت نزدیک به ۱۵ ماه از جنگ غزه، سئوالاتی در مورد نتیجه حمله اسرائیل به غزه، مدت زمان آن و سرنوشت نوار غزه در صورت توقف جنگ مطرح می‌شود. این پرسش‌ها نزد ناظران سیاسی در حالی است که غیرنظامیان در نوار غزه همچنان به دست اسرائیل کشته می‌شوند. جنگی که منجر به ویرانی گسترده شهرها، روستاها و اردوگاه‌ها در نوار غزه شد و حدود ۱۵۲۰۰۰ جان‌باخته و زخمی فلسطینی برجای گذاشت که بیش‌تر آن‌ها کودک و زن بودند و بیش از ۱۱۰۰۰ نفر در آن مفقود شدند.

از سوی دیگر انعقاد توافق آتش بس در لبنان توسط حزب الله نیز بر روند جنگ غزه به طور قابل‌توجهی اثرگذار بوده است. در سوی مقابل، نتانیاهو قرار دارد که به «تعطل کردن» و «طولانی کردن جنگ» اعتقاد دارد.

جنگ غزه نابرابرترین جنگ معاصر است؛ یک طرف جنگ قدرتی منطقه‌ای و برخوردار از تکنولوژی نظامی فرابیشرفته و حمایت همه‌جانبه نظامی، امنیتی، اطلاعاتی و سیاسی ابرقدرت جهان (امریکا) با ۲۳ میلیارد دلار فقط کمک نظامی و بیش‌تر قدرت‌های غربی و طرف دیگر نه یک کشور بلکه سازمانی کوچک در یک جغرافیای ذره‌بینی و کاملاً محصور است که از هیچ نوع حمایت لجستیکی در طول جنگ برخوردار نبوده و نیست.

جنگ غزه هیچ شباهتی با جنگ‌های نامتقارنی چون ویتنام، الجزایر و افغانستان ندارد؛ از این جهت که دست‌کم هیچ کدام از آن‌ها مساحتی به کوچکی غزه نداشته و تحت محاصره همه‌جانبه از هوا، دریا و خشکی نبودند و به طریقی عقبه‌بازی برای دریافت کمک از خارج داشتند.

از دیگر سو، طرف نامتعارف هیچ کدام از جنگ‌های معاصر مانند غزه در این فضای ناچیز شاهد چنین هزینه‌های بی‌سابقه‌ای نبوده؛ کاربرد ۱۰۰ هزار تن بمب، نابودی همه زیرساخت‌های آموزشی، بیمارستانی، عمرانی و اقتصادی و غیره، تخریب ۸۰ درصد منازل، محاصره همه‌جانبه غذایی و دارویی، کشتار گسترده کودکان و زنان، کاریست گرسنگی به‌عنوان سلاح و آوارگی همه ساکنان....

برخی در تحلیل جنگ غزه به این حجم تخریب و گشتار به عنوان پیروزی اسرائیل نگاه می‌کنند، در حالی که این ویرانی نظر به قدرت و تکنولوژی پیشرفته تخریب اسرائیل و برقراری پل هوایی پایدار امریکا طبیعی است و فراتر از غزه چه بسا این قدرت تخریب بتواند مصر و کشورهای پیرامونی را نیز به این وضعیت برساند.

اما آنچه غیر طبیعی است اعمال افسارگسیخته این توان تخریب و نسل‌کشی در دنیای امروز و نقض همه قوانین بشردوستانه جنگ است.

با این وجود، آینده سیاسی نوار غزه یکی از مبهم‌ترین مسائل در مذاکرات است. این‌که چه کسی پس از جنگ، نوار غزه را اداره خواهد کرد تردیدهای جدی وجود دارد و به‌نظر نمی‌رسد دور کنونی مذاکرات به دلیل پیچیدگی یک توافق کوتاه مدت، به این موضوع پردازد. این در حالی است که اسرائیل هر گونه نقش حماس در اداره غزه را رد می‌کند و با مشارکت تشکیلات خودگردان فلسطین نیز که سه دهه پیش بر اساس پیمان صلح اسلو ایجاد شد، مخالفت کرده است. با اجرای آتش بس در غزه، چهار گام مورد توافق بین اسرائیل و حماس حول محور بازگشت اسرا، کمک به مردم، حکومت آینده و خروج نیروها اجرا خواهد شد.

اگر این آتش بس مرحله‌ای با موفقیت شکل بگیرد، می‌تواند به جنگی پایان دهد که غزه را ویران کرده، ده‌ها هزار فلسطینی را به کشتن داده، بیش‌تر جمعیت ۳/۲ میلیون نفری این منطقه را آواره کرده و همچنان روزانه ده‌ها نفر را به کام مرگ می‌کشد.

این تحول همچنین می‌تواند تنش‌ها را در سراسر خاورمیانه کاهش دهد؛ جنگی که باعث درگیری در کرانه باختری، لبنان، سوریه، یمن و عراق شده و نگرانی‌ها درباره جنگ تمام‌عیار میان اسرائیل و ایران را بالا برده است. نتانیاهو اعلام کرده که اسرائیل کنترل امنیتی نامحدودی بر غزه و همچنین کرانه باختری خواهد داشت؛ مناطقی که اسرائیل در جنگ ۱۹۶۷ تصرف کرد و فلسطینی‌ها آن‌ها را برای کشور آینده خود می‌خواهند. به همین دلیل، تصور پایان جنگ اسرائیل در غزه بسیار سخت و دشوار است.

شمال غزه که طی طرح ژنرال‌ها قرار بود از سکنه خالی و اشغال کامل شود، برای هفته‌ها حصر کامل آب و غذا را تحمل کرد، نهایتاً آن‌ها و ادار به عقب‌نشینی شدند. این رویارویی جمعیتی در حصر با بزرگترین و هولناکترین ماشین جنگی قرن حاضر، گرچه هزینه‌های زیادی داشت، با این حال خبرهای تازه از توافق آتش بس نوید زندگی طلب در برابر قدرتی نسل‌کش را می‌دهند.

پنج‌شنبه ۲۷ دی- جدی- ۱۴۰۳- شانزدهم جنوری ۲۰۲۵